

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum
22 mei 2012

Ons kenmerk
ML00/12.0008654

Contactpersoon
Henk van Boxtel

Onderwerp
Milieujaarverslag 2011

Datum uw brief

Doorkiesnummer
(024) 3292430

Geachte leden van de Raad,

Met deze brief willen wij informeren over het Milieu jaarverslag 2011. Onlangs hebben wij dit verslag in onze vergadering vastgesteld. Wij informeren u over onze inspanningen en resultaten op het gebied van milieu in 2011. Het verslag is tevens onze uitvoering van de wettelijke rapportageplicht op grond van de Wet milieubeheer.

Het verslag is gepubliceerd op onze gemeentelijke internetsite.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. W.J.A. Dijkstra

drs. B. van der Ploeg

1. Klimaat en Energie

- Het totale stedelijke energieverbruik daalt licht, het energieverbruik van particulieren daalt significant. Het gasverbruik bij particulieren is met 5% gedaald, ondanks de groei van de stad. Dat is meer dan het landelijk gemiddelde.
- Gemeente Nijmegen heeft geïnvesteerd in het energiezuiniger maken van de eigen panden.
- Bedrijfsleven levert grote bijdrage aan schoner en veiliger; goederenvervoer via projecten Linx, CombiPakt en Groene logistieke hub.
- Woningcorporaties aan de slag met energiezuiniger maken van de eigen woningvoorraad.
- Duurzaam punt Het Groene Hert heeft de deuren geopend.
- Succesvolle subsidieregelingen voor woningisolatie en plaatsen zonneboilers en zonnepanelen.

1.0 Klimaatbeleid

In 2011 is de Kadernotitie Klimaat (2008) opgevolgd door de Duurzaamheidsagenda 2011-2015. Hierin zijn de doelstellingen benoemd: de gemeente Nijmegen is een klimaatneutrale organisatie in 2015 en energieneutraal in 2030. De stad Nijmegen is energieneutraal in 2045.

In 2011 is de Kadernotitie Klimaat (2008) opgevolgd door de Duurzaamheidsagenda 2011-2015. Hierin zijn de doelstellingen benoemd: de gemeente Nijmegen is een klimaatneutrale organisatie in 2015 en energieneutraal in 2030. De stad Nijmegen is energieneutraal in 2045. Om deze doelen te realiseren wordt ingezet op vijf sporen:

1. een energieneutrale stad (inzetten op energiebesparing en duurzame energiebronnen als zon, wind en groengas)
2. een klimaatneutrale organisatie (duurzaam inkopen, energiezuinige gebouwen, volledig wagenpark op groengas)
3. een duurzame economie (stimuleren van innovatie op het gebied van duurzame energie; creëren van groene werkgelegenheid)
4. duurzame mobiliteit (schone brandstoffen, investeren in fiets, OV en de tram)
5. duurzame stedelijke ontwikkeling (duurzaam bouwen, klimaatbestendige wijken, werken aan compacte verstedelijking).

We willen dit concreter maken door gemeentebreed een netto energiebesparing van drie procent per jaar te realiseren op

het totale gas- en elektriciteitsverbruik. Om na te kunnen gaan of deze doelstelling daadwerkelijk wordt gehaald, moet de gemeente een goed beeld krijgen van het energieverbruik van de eigen organisatie, maar ook van de gehele stad.

1.1 Energieverbruik

Het totale stedelijke energieverbruik* is tussen 2008 (jaar nulmeting) en eind 2011 met 0,5% gedaald. Het particuliere energieverbruik is in dezelfde periode met 3,9% afgenomen. Vooral in het gasverbruik bij particulieren is een doorzettende dalende trend waarneembaar, hoewel de stad verder groeide. Het gasverbruik bij particulieren is met 5% afgenomen. Dat is meer dan het landelijke gemiddelde. Het elektriciteitsverbruik van particulieren is, na een daling in 2010, in 2011 weer licht toegenomen.

Het energieverbruik van Nijmeegse bedrijven* is in 2011 ten opzichte van 2008 met 1,5% gestegen. In 2011 is het energieverbruik van bedrijven echter licht gedaald ten opzichte van 2010 (-0,6%). Dat geldt zowel voor gas als elektra.

(*In dit cijfer is het elektriciteitsverbruik van NXP niet meegenomen omdat dit niet bekend is bij Liander)

1.2 Activiteiten

- Gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven op het gebied van energiebesparing en duurzaam inkopen:
 - o Energiebesparing in gemeentepanden;
 - o Nieuw beleidsplan voor energiezuinige openbare verlichting;
 - o Nijmeegse Duurzaamheidsladder als tool om duurzaamheid in aanbestedingen mee te nemen.
- Tussentijdse doelstelling Nijmeegs Energie Convenant ruimschoots gehaald: bedrijven en instellingen verminderen de CO₂-uitstoot met 905.121 ton in plaats van de afgesproken 356.028 ton
- Supermarkten hebben energiebesparende maatregelen getroffen.
- Bedrijfsleven levert grote bijdrage aan schoner en veiliger goederenvervoer via projecten Linx, CombiPakt en Groene logistieke hub.
- Subsidieregeling voor zonne-energie opnieuw groot succes.
- Nieuwe subsidieregeling voor een breed pakket van energiebesparende maatregelen.
- Woningcorporaties maken woningen energiezuiniger.

Voorbeeldfunctie gemeente

Door haar hoge ambities op het gebied van het duurzaamheidsbeleid zal de gemeente zelf het goede voorbeeld moeten geven. Hieronder volgen de belangrijke activiteiten op dit gebied in 2011.

• **Energiebesparing gemeentebreed**

Het totale energieverbruik in 2010 (2011 nog niet bekend) van alle gemeentelijke gebouwen, accommodaties en openbare voorzieningen, zoals openbare verlichting, is op basis van energieverbruikcijfers met 11% toegenomen ten opzichte van 2008.

Over de hele linie is energieverbruik gestegen. In het algemeen geldt dat het goed monitoren van de gemeentelijke verbruikscijfers nog niet op orde is. Het feit dat er steeds meer en betere verbruiksgegevens bekend worden (die eerder niet meegenomen zijn) kan ook een reden voor een deel van de stijging zijn.

We zijn met andere MARN-gemeenten ons aan het oriënteren op de aanschaf van een goed en betrouwbaar energiemonitoringssysteem, zodat we in de toekomst het beleid en de doelstellingen daadwerkelijk kunnen monitoren en verklaringen kunnen geven voor stijgingen en dalingen in het verbruik.

• **Energiebesparing gemeentelijke gebouwen en wijkcentra.**

In 2011 zijn energiemaatregelen genomen bij diverse panden van de gemeente.

- In het kader van de internationale klimaatactie 10-10 is in tien wijkcentra de verlichting vervangen voor energiezuinige varianten en zijn lichtsensoren geplaatst.

- In 2011 is besloten per jaar €100.000,- te reserveren om de panden van Keizer Karel Podia en het stadhuis energiezuiniger te maken. In 2011 is voor dit geld de verlichting in de panden vervangen voor energiezuinige verlichting.

- Het wijkcentrum van Hatert is voorzien van zonnepanelen en voorbereidingen zijn getroffen om begin 2012 zonnecollectoren op het sportcentrum in Neerbosch Oost te plaatsen.

- Het groendak van het stadhuis is uitgebreid.

- In de parkeergarage Eiermarkt is een pilot met LED verlichting gedaan, maar dat leverde niet de gewenste resultaten op (hoeveelheid lichtopbrengst dat nodig is i.v.m. veiligheid). Er wordt gekeken welke andere energiezuinige verlichting kan worden toegepast. In parkeergarage Kelfkensbos is een pilot gestart waar oude TL verlichting is vervangen door nieuwe energiezuinigere TL verlichting. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door medewerkers van Breed.

- Bij de nieuwbouw van sporthal Noord en Doornroosje hebben we gestuurd we op een hoge GPR score. Dat betekent dat deze gebouwen hoog scoren op duurzaamheid.

- **Duurzame inkoop**

Nijmegen koopt haar producten zo duurzaam mogelijk in en wil dit in 2015 voor 100% doen (=producten voldoen aan de criteria die door het Agentschap.NL, namens het ministerie van Economische Zaken, zijn opgesteld voor dat product). Het ministerie van EZ heeft medio 2010 aangegeven hoe gemeenten het percentage Duurzaam Inkopen kunnen berekenen. Het ministerie vraagt de gemeenten iedere twee jaar een monitor in te vullen. De eerste meting is begin 2011 gemaakt over 2010. Omdat de uitgangspunten voor de meetmethode van Agentschap NL pas medio 2010 zijn vastgelegd is er geen totaal beeld van het gebruik van de criteria. De tweede meting volgt in 2012.

De gemeente Nijmegen heeft op het gebied van Duurzaam Inkopen meer acties ondernomen. In 2011 hebben we in samenwerking met het lokale bedrijfsleven de Nijmeegse Duurzaamheidsladder ontwikkeld. Dit instrument wordt momenteel gebruikt in een vijftal aanbestedingstrajecten. Met het formuleren van gunningcriteria en het uitvragen van een hogere energieprestatie in aanbestedingen is in enkele projecten in 2011 ervaring opgedaan, een voorbeeld hiervan is de nieuwbouw van Doornroosje. Hier heeft de winnende combinatie ingetekend met een aanmerkelijk betere energieprestatie dan de bouwbesluitreferentie.

- **Openbare verlichting**

Het Beleidsplan voor Openbare Verlichting "Zicht op Nijmeegs Licht", waar duurzaamheid één van de speerpunten is, is door de gemeenteraad vastgesteld.

Duurzame bedrijvigheid

De gemeente stimuleert bedrijven om mee te helpen om klimaatverandering tegen te gaan. De belangrijke speerpunten hierbij volgen hieronder.

- **Nijmeegs Energie Convenant.**

De 16 grote Nijmeegse bedrijven en instellingen die deelnemen aan het Nijmeegs Energie Convenant (NEC) spraken bij de oprichting in 2008 af dat ze in drie jaar minimaal drie procent per jaar minder CO₂-uitstoot willen realiseren. In 2011 het Nijmeegs Energie Convenant afgerond. De gezamenlijke doelstelling om drie jaar lang 3% CO₂ per jaar te besparen is gehaald. De partijen verminderden de CO₂-uitstoot met 905.121 ton in plaats van de afgesproken 356.028 ton. De hoofdmoot van de bespaarde tonnen CO₂ komen uit maatregelen in bedrijfsprocessen. De gemeente Nijmegen heeft ondanks de inspanningen van afgelopen jaren op individueel niveau de besparingsdoelstelling van 3% CO₂ per jaar niet gehaald. De niet-gerealiseerde besparing wordt gecompenseerd door het lokaal compensatiefonds, waar Het Groene Hert in 2012 mee start.

Een aantal partijen wil in 2012 een vervolg geven aan het Nijmeegs Energieconvenant. Gemeente Nijmegen zal hierin ook gaan participeren als een van de partners en niet als initiatiefnemer of trekker.

- **Supermarkten**

De handhaving op het nemen van energiebesparende maatregelen heeft in 2011 branchegewijs plaatsgevonden. De supermarktenbranche is vrijwel volledig aangesloten bij een landelijk convenant waarin zij zich verplichten om maatregelen - zoals afdekken van de koeling - te nemen. Uit de laatste overzichten blijkt dat deze maatregelen vrijwel overal op tijd worden genomen. De niet aangesloten bedrijven zijn bezocht in het kader van handhaving en worden ook aangeschreven en verplicht om maatregelen nu te treffen.

In 2011 zijn we ook begonnen met de alle zorginstellingen (met uitzondering van de ziekenhuizen) te controleren. Bij 29 instellingen bleek dat nog bijna 200 besparende maatregelen genomen kunnen worden. De instellingen zijn nu bezig met het nemen van deze maatregelen.

- **KIEMT**

Nijmegen is in 2010 lid geworden van de stichting KIEMT (Kenniss en Innovatie in Energie- en MilieuTechnologie). KIEMT vormt een regionaal netwerk van bedrijven, overheden en kennisinstellingen. Doel is via nauwere samenwerking en kennisuitwisseling de vernieuwing op het gebied van energie- en milieutechnologie te bevorderen.

- **Klimaatneutrale Vierdaagse**

In 2010 is na overleg met de organisatie van de Vierdaagsefeesten en de marsleiding een gezamenlijke opdracht gegeven om in 2011 een CO₂ footprint van de Vierdaagse op te stellen. Er wordt nu een plan opgesteld om evenementen te verduurzamen.

Duurzaam vervoer

Nijmegen staat op de kaart met duurzaam vervoer. In 2011 zijn opnieuw belangrijke stappen gezet om onze regio koploper te laten zijn in duurzaam vervoer. Dit in samenwerking tussen bedrijven, overheid en kennisinstellingen.

- **Groene Hub**

Het ministerie van Infrastructuur & Milieu stelt ruim €850.000,- beschikbaar voor de ontwikkeling van de Groene Logistieke Hub Nijmegen. In dit project wordt gewerkt aan een afzetmarkt voor groen gas afkomstig van het ingezamelde GFT, snoeiafval, rioolslib en mest. Het gas is bestemd voor stadsbussen, vuilniswagens en stadsdistributievrachtwagens. De belangrijkste mijlpalen in 2011 zijn:

* De ARN BV is gestart met het bouwen van een vergistinginstallatie om groengas te produceren.

* Er is besloten om vanaf 2013 225 bussen op groen gas te laten rijden.

* het logistieke samenwerkingsproject CombiPakt is gestart. Er is samenwerking tussen onder andere Cornelissen, Nabuurs, Intres, VeloCity en Micodo. Met plek voor gasgedreven, elektrisch en fietsvervoer in de "laatste mijl". Op 13 december 2011 heeft hierover een landelijk congres in Lent plaatsgevonden.

* De gemeente Nijmegen helpt de initiatieven met selectief toegangsbeleid. In het nieuwe toelatingsbeleid is geregeld dat schoon en stil vervoer ook tussen 18.00 en 23.00 de binnenstad mogen bevoorraden. Dankzij initiatieven als Binnenstadservice, CombiPakt en LinX van Cornelissen heeft de stad Nijmegen als eerste gemeente in Nederland de "lean and green" status ontvangen.

* In 2011 is een succesvolle aanvraag geweest om de initiatieven van duurzame stadsdistributie en Groene Hub, een overslaglocatie aan de rand van de stad, op te nemen in het Rijksprogramma Beter Benutten.

- **Nota Duurzaam Bereikbaar**

In de Nota Duurzaam Bereikbaar zijn milieu en duurzaamheidsbelangen uitgewerkt. Hieronder vallen: Groene Route, doorstroming (dynamisch verkeersmanagement) op de hoofdwegen, fietsnetwerk en transferia (Park & Ride op de Neerbosscheweg).

- **Schone binnenvaart**

Er is zicht op 1,5 miljoen euro bedoeld om een start te maken met verschoning van de binnenvaart. Maatregelen zijn onder meer walstroom op de Waalkade en/of schonere motoren en een vulpunt voor vloeibaar gas. De binnenvaart is relatief vervuilend ten opzichte van industrie, verkeer, wegtransport en landbouw.

- **Schone taxi's**

De subsidieregeling "onderhoudskosten aardgastaxi's" heeft in 2011 tot de eerste resultaten geleid. Vijf taxibedrijven hebben van de regeling gebruik gemaakt, waardoor momenteel 13 taxivoertuigen op aardgas in de regio Nijmegen rijden. Tevens hebben enkele taxibedrijven gebruik gemaakt van een landelijke subsidieregeling voor aardgasvoertuigen.

Energiezuinige gebouwen

In bestaande gebouwen en bij nieuwbouw is vaak nog veel energiebesparing te realiseren. Hieronder komen enkele belangrijke voorbeelden uit 2011 aan bod.

- **Hybride warmtenet**

De gemeente heeft onderzocht of het haalbaar is een hybride warmtenet op te zetten waarbij de afvalwarmte van de ARN BV gebruikt wordt om woningen in de Waalsprong te verwarmen. Uit een marktconsultatie blijkt dat er geen partijen zijn die willen investeren in een dergelijke innovatief warmtenet. Wel waren er partijen bereid om mee te doen aan een midden temperatuur warmtenet.

Bestuurlijk is besloten om over te stappen naar het eerdere idee van een gewoon warmtenet gevoed met de afvalwarmte van de afvalcentrale. Dit warmtenet kan daardoor ook worden aangesloten op bestaande woningen en bestaande warmtenetten in de Waalsprong en de regio Arnhem. Dit is onderbouwd met het onderzoek van de provincie Gelderland en de stadsregio Arnhem-Nijmegen waarin de kansen bestudeerd zijn voor een regionaal warmtenet.

Op 18 april 2012 heeft de gemeenteraad het raadsvoorstel Warmtenet vastgesteld. Voor de exploitatie van het Warmtenet participeert de gemeente in een nog op te zetten Infrabedrijf.

- **Energiezuinige wijk Waalsprong**

In samenwerking met de Provincie wordt in de Waalsprong een extra energiezuinige wijk gebouwd. Het gaat om circa 160 woningen van ontwikkelaar Heijmans (project de Groene Oever) aan de noordrand van Visveld. Duurzaamheidsmaatregelen zijn onder andere het plaatsen van 760 zonnepanelen en het standaard leveren van hot-fill aansluitingen. Hiermee besparen de woningen 60% CO₂. Het project is onderdeel van het Provinciale project "Woonpark Gelderland".

- **Energie afspraken woningcorporaties**

Op basis van de huidige aanwezige gegevens heeft ongeveer 17% van de corporatiewoningen een label A of B. Wij volgen de afspraken in het landelijk Aedes convenant. Hierin is het doel opgenomen in 2020 20% energiebesparing te realiseren bij corporatiewoningen. Concreet houdt dit in dat bij ingrijpende woningverbetering de woningen op het niveau van energielabel A of B gebracht zijn of het energielabel met minimaal 2 klassen is verbeterd. In onze stedelijke raamovereenkomst Wonen met de corporaties wordt de snelheid van uitvoering nader uitgewerkt. Deze uitwerking gebeurt via bilaterale overeenkomsten met afzonderlijke corporaties.

Corporaties besparen energie via regulier onderhoud aan woningen. Daarnaast voeren zij specifieke energiebesparingprojecten uit, waarbij ze gebruik hebben gemaakt van gemeentelijke regelingen. Voorbeelden van projecten in 2011 zijn:

- In Heseveld gingen 180 woningen van energielabel F naar D of C met een ISV-III bijdrage (Portaal).

- In Hatert gingen 36 appartementen met label F naar label B (Portaal) en zijn 1.700 zonnepanelen geplaatst (Talis).
- In Zwanenveld gingen 94 woningen naar een A label, onder andere door het installeren van zonneboilers (Standvast Wonen).
- In Dukenburg zijn, mede dankzij een GSO III bijdrage, energetische verbeteringen aangebracht bij 44 woningen (Portaal).
- In Lindenholt zijn, mede dankzij een GSO III bijdrage, energetische verbeteringen aangebracht bij 81 woningen (Talis).

Hiermee zijn 435 woningen energiezuiniger gemaakt. We hebben geen overzicht van woningen die energiezuiniger zijn geworden door regulier onderhoud.

Woningcorporaties hebben op verschillende manieren hun bewoners voorlichting gegeven over energiebesparing en duurzaamheid.

Particuliere woningeigenaren

Op 21 januari 2011 hebben we de werkconferentie Wijken voor Energie georganiseerd. Ruim 80 deskundigen op het gebied van wonen, financiën, duurzame energie, communicatie en bouwen en bewoners bogen zich over de vraag hoe woningen van particuliere eigenaren in Nijmegen energiezuiniger gemaakt kunnen worden. De uitkomsten van de conferentie zijn verwerkt in de Nijmeegse energieaanpak gericht op particuliere woningen, waar de subsidieregeling "energiebesparing energiebesparende maatregelen voor particulieren" onderdeel van is. Sinds de start van de aanpak in oktober 2011 hebben 70 woningeigenaren een aanvraag ingediend. Duurzaam punt Het Groene Hert heeft de opdracht gekregen de energieaanpak en de regelingen te communiceren en (groepen) particuliere woningeigenaren te ontzorgen.

- **Subsidieregeling isolatie**

In 2010 startte de gemeente de uitvoering van een provinciale subsidieregeling voor isolatie van bestaande woningen. Voor 2011 en 2012 is een aanvraag ingediend van €400.000 voor de aanpak van 800 woningen. Tot nu zijn 234 subsidies verstrekt.

- **Duurzaamheidslening**

Sinds 2009 kunnen Nijmegenaren goedkope leningen bij de gemeente afsluiten voor energiebesparende maatregelen. In 2011 hebben 20 woningeigenaren de lening aangevraagd.

- **Duurzaam punt Het Groene Hert**

Op 19 februari 2011 heeft duurzaam punt Het Groene Hert de deuren aan de Burchtstraat geopend. Mensen kunnen advies krijgen over energiezuinig wonen en verbouwen. Ze krijgen er hulp bij het aanvragen van gemeentelijke, provinciale en landelijke groene subsidies en kunnen in contact komen met aannemers en installateurs die de maatregelen kunnen

uitvoeren. In 2011 is Het Groene Hert in opdracht van de gemeente gestart met het opzetten van een communicatietraject per wijk om particuliere woningeigenaren te enthousiasmeren hun woningen energiezuiniger te maken. Begin 2012 gaat het traject van start.

2.3 Duurzame energie productie.

- Zonnekrachtwijk Hatert: woningcorporaties hebben bijna 1900 zonnepanelen op woningen in Hatert geplaatst.
- Twee succesvolle rondes voor gemeentelijke subsidieregeling voor zonneboilers en zonnepanelen.
- In juli 2011 nam de gemeente Nijmegen een belangrijke mijlpaal met de vaststelling van het bestemmingsplan Windturbines 'De Grift' door de gemeenteraad.

- **Windenergie**

In juli 2011 nam de gemeente Nijmegen een belangrijke mijlpaal met de vaststelling van het bestemmingsplan Windturbines 'De Grift' door de gemeenteraad. Gezien de beroepsprocedures bij de Raad van State die zijn ingesteld is het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk. Naar verwachting zal in de eerste helft van 2012 de zitting bij de RvS plaatsvinden. Ook de grondaankopen in het gebied zullen naar verwachting in die eerste helft van 2012 worden afgerond. Daarmee kunnen de noodzakelijke vergunningsprocedures worden opgestart zodat tot daadwerkelijke realisatie van de windturbines kan worden overgegaan.

- **Zonne-energie**

Op het gebied van zonne-energie in Nijmegen is een aantal belangrijke stappen gezet.

In 2011 hebben twee rondes van de Zonnekrachtsubsidie voor particulieren plaatsgevonden. Hierbij is de beschikbare €200.000 aan subsidie volledig aangevraagd. 146 aanvragen zijn toegekend. In 2012 wordt de regeling voor particulieren niet voortgezet: zonnepanelen en boilers zijn namelijk opgenomen in de premiereregeling energiebesparende maatregelen voor particulieren, die sinds oktober 2011 is gestart.

In 2011 is de tweede fase van Zonnekrachtwijk Hatert afgerond. Woningcorporaties Portaal en Talis plaatsen samen bijna 1900 panelen. De 'zonnestroom' komt ten gunste van bewoners van de woningen. Dit project is financieel mede mogelijk gemaakt door subsidie uit de landelijke Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE), een financiële bijdrage van de gemeente Nijmegen en van de provincie Gelderland.

Ook voor woningcorporaties is er een gemeentelijke subsidieregeling Zonnekracht. SSHN heeft zonnepanelen op hun complex Proosdij geplaatst en zonneboilers bij complex Graafse Ringpad.

Er is een businesscase opgesteld voor een zonnecoöperatie van particulieren op daken van overheidsgebouwen. De Gemeente Nijmegen heeft hiervoor De Ster (Waalsprong) en Het Hert ter beschikking gesteld.

In 2011 is de omgevingsvergunning toegekend voor de Zonneboom, een innovatief kunstwerk dat de stichting de Zonneboom in samenwerking met de gemeente Nijmegen bij ROC Technovium wil realiseren en dat het symbool voor duurzaam Nijmegen moet worden. De gemeente Nijmegen heeft een financiële bijdrage aan het kunstwerk geleverd, net als een aantal Nijmeegse bedrijven en de provincie Gelderland. Eind 2011 is gestart met de realisatie van het kunstwerk en zal naar verwachting voor de zomer van 2012 onthuld worden.

2. Bedrijven

- De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is op 1 oktober 2010 van kracht geworden. Voortaan slechts één procedure voor alle benodigde vergunningen zoals milieu, bouwen, ontheffingen, brandveiligheid of kappen van bomen.
- Nijmegen telt in 2011 2641 bedrijven, waarvan 87 bedrijven vergunningplichtig zijn.
- Efficiëntere handhaving door 'slimmer handhaven'.

2.1 Regelgeving

- De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) per 1 oktober 2010 van kracht: voortaan slechts één procedure voor alle benodigde vergunningen zoals milieu, bouwen, ontheffingen, brandveiligheid of kappen van bomen.

Voor bedrijfsactiviteiten gelden milieuvoorschriften in het kader van de Wet milieubeheer. Enerzijds zijn deze regels vastgelegd in het Activiteitenbesluit, anderzijds kan een milieuvergunning nodig zijn. Een kleine 4 procent van de Nijmeegse bedrijven is nog vergunningplichtig. Met vergunningverlening en handhaving van de verleende milieuvergunningen en algemene milieuregels zorgen gemeenten ervoor dat het milieu en de leefomgeving zo min mogelijk door bedrijfsactiviteiten worden aangetast. Andere instrumenten zijn het geven van voorlichting aan bedrijven en het stimuleren van een milieuvriendelijke bedrijfsvoering.

Omgevingsvergunning

Afgelopen jaar is veel ervaring opgedaan met de omgevingsvergunning. Bedrijven, instellingen en burgers hoeven voor alle benodigde vergunningen (zoals milieu, bouwen, ontheffingen, brandveiligheid of kappen van bomen) slechts één procedure te doorlopen. In de Wabo-werkwijze vervullen klantmanagers en vergunningcoördinatoren een centrale rol.

In 2011 is ook veel aandacht besteed aan de vorm van de toekomstige regionale uitvoeringsdiensten.

2.2 Vergunningverlening en handhaving

- Nijmegen telt in 2010 2641 bedrijven, waarvan 87 vergunningplichtig.
- Het aantal bedrijven in Nijmegen dat meldingplichtig dan wel vergunningplichtig is, laat een lichte groei zien ten opzichte van afgelopen jaren.
- In 2011 is een beroepsprocedure opgestart tegen de actualisatie van de vergunning van TWO.
- De handhaving is efficiënter geworden door 'slimmer handhaven'.

Tabel 2.1 Overzicht aantallen vergunningen en handhavingacties

	2008	2009	2010	2011
<i>Aantal aanwezige bedrijven in Nijmegen</i>				
Vergunningplichtige bedrijven	87	81	78	87
AMvB-meldingplichtige bedrijven	1313	1308	1338	1509
AMvB-niet meldingplichtige bedrijven	1005	1038	1036	1045
Totaal aantal bedrijven Wet milieubeheer	2405	2427	2452	2641
<i>Aantal uitgevoerde vergunningverleningsacties per jaar</i>				
Verleende vergunningen/actualisaties per jaar	21	8	8	11
Meldingen zonder milieugevolgen vergunningplicht	9	6	2	8
Meldingen AMvB	49	54	41	87
Meldingen besluit mobiel breken bouw- en sloopafval		9	7	8
Gedoogbesluiten	0	0	0	0
Maatwerkvoorschriften	0	7	14	3
<i>Aantal beroepsprocedures bij Raad van State tegen milieubesluiten</i>	0	0	0	1
<i>Aantal uitgevoerde handhavingacties per jaar</i>				
Integrale controles	463	425	429	451
Hercontroles	131	163	151	131
Voornemens	29	36	40	33
Dwangsomopleggingen	9	10	7	15
Dwangsom ingetrokken	0	2	0	3
Bestuursdwang opleggingen	0	1	0	0
Bestuursdwang beëindigd	0	0	0	0
Inningen opgelegde dwangsommen	6	10	10	11

Tabel 2.1 geeft het aantal bedrijven in Nijmegen weer dat onder de Wet milieubeheer valt. Tevens geeft tabel 2.1 een overzicht van de acties voor vergunningverlening en

handhaving die de gemeente in 2011 en de voorgaande jaren heeft uitgevoerd. Voor nadere uitleg: zie het begrippenkader.

Begrippenkader:

- *AMvB-meldingplichtige bedrijven*: hebben geen milieuvergunning nodig, maar moeten zich houden aan algemene voorschriften die door het rijk zijn opgesteld en zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit, het Besluit Glastuinbouw of het Besluit Landbouw milieubeheer;
- *AMvB-niet meldingplichtige bedrijven*: hebben geen milieuvergunning nodig en hebben ook geen meldingsplicht. Zij dienen wel aan bepaalde voorschriften uit het Activiteitenbesluit te voldoen.
- *Maatwerkvoorschrift*: (was "Opleggen nadere eis"): alleen bij AMvB-bedrijven. Wanneer de situatie dit vraagt, kan de gemeente afwijken van of een nadere invulling geven aan de standaardvoorschriften;
- *Gedoogbesluit*: besluit van de gemeente om tijdelijk niet op te treden tegen een bedrijf wanneer dat vanwege een overgang- of overmachtsituatie niet aan de milieuregels kan voldoen;
- *Dwangsom*: door de gemeente opgelegde geldboete voor elke keer dat een bedrijf de regels overtreedt of een overtreding niet binnen een opgedragen termijn ongedaan maakt;
- *Bestuursdwang*: het door de gemeente zelf ongedaan (laten) maken van een overtreding op kosten van het bedrijf dat de overtreding maakt;
- *Voornemen*: schriftelijke waarschuwing door de gemeente aan een bedrijf dat er bij een volgende overtreding opgetreden zal worden via een dwangsom of bestuursdwang.

Vergunningverlening milieu

De verbetering die de afgelopen jaren is ingevoerd, zorgt voor een constante goede kwaliteit bij het verlenen van milieuvergunningen. In 2011 is een nieuwe beroepsprocedure aangespannen bij de Raad van State tegen de actualisatie van een milieuvergunning bij TWO.

De snelheid in het afhandelen van vergunningaanvragen is in 2011 weer op orde. Met een percentage van 82 voldoet de gemeente aan haar eigen doelstelling. Verder is gestart met een aantal actualisatie van een aantal verouderde vergunningen. Met deze werkwijze houden we het Nijmeegse vergunningenbestand actueel.

Informatie over de milieuvergunningen van bedrijven is in te zien op de gemeentelijke websites : Milieu-atlas (<http://www.nijmegen.nl/imap/milieu-atlas.html>) en Procedures Online(<http://www6.nijmegen.nl/pol/>)

Milieuhandhaving

Sinds 2008 werkt Nijmegen met 'slimmer handhaven'. De gemeente wil dáár handhaven waar de risico's op niet naleven van de milieuvoorschriften het grootst zijn. Door meer programmatisch en dus slimmer handhaven moet het naleefgedrag bij bedrijven worden verhoogd. In 2011 is verder gewerkt aan integrale bedrijfsbezoeken met brandweer en Bouwen & Wonen.

2.3 Handhavingprojecten

- Handhaving vindt ook plaats in projectvorm, samen met andere partijen zoals bouw- en woningtoezicht, brandweer, politie en provincie. Voorbeelden zijn de Gelderse handhavingsweek, integraal horecatoezicht en het project Energiebesparing bij supermarkten en verzorgingstehuizen.
- Supermarkten en Verzorgingstehuizen gecontroleerd op onnodig energieverbruik.
- Voordelen van handhaven in projectvorm zijn betere diepgang en samenwerking, integraliteit en klantvriendelijkheid.

Naast de milieuhandhaving van bedrijven via periodieke controles vindt milieuhandhaving ook in projectvorm plaats. Meestal nemen andere controlerende instanties zoals de brandweer, provincie, politie, waterschap of andere regiogemeenten deel aan deze (integrale) projecten, maar ook steeds vaker de afdeling Bouwen en wonen. In 2011 zijn onder meer de onderstaande handhavingprojecten uitgevoerd, zowel binnen de gemeente als regionaal.

Gelderse handhavingsweek

In april 2011 heeft de jaarlijkse Gelderse handhavingsweek (voorheen: handhavingssestafette) plaatsgevonden, georganiseerd door de provincie Gelderland. Doel van deze handhavingsweek is het intensiveren en bevorderen van de samenwerking tussen de verschillende handhavingspartners (gemeenten, waterschap, provincie en politie). Gedurende de handhavingsweek wordt er gezamenlijk toezicht op naleving van diverse wet- en regelgeving uitgeoefend. In de regio Nijmegen hebben in totaal ruim honderd handhavers gecontroleerd. De tendens is dat men hierbij steeds meer en beter regionaal optreedt en dat men de handhavingspartners makkelijker weet te vinden.

Energiebesparing bij supermarkten en verzorgingstehuizen

In 2010 is gestart met projecten rondom energiebesparing bij verschillende branches. In 2010 is gestart met de supermarkten, in 2011 gevolgd door verzorgingstehuizen. Regionaal zijn alle supermarkten en verzorgingstehuizen geweest op de mogelijkheden tot het verminderen van hun energieverbruik. Bij supermarkten zijn vooral de koelingen en vriezers zijn energievreters, waarbij nog veel besparing

mogelijk is, indien deze worden voorzien van afdekking. Ook andere bespaarmogelijkheden worden in het project meegenomen, zoals het plaatsen van energiezuinige verlichting, het optimaliseren van de koel- en luchtbehandelingsinstallatie en het plaatsen van tijdschakelaars. Inmiddels is met het overgrote deel van de branche een convenant gesloten waarin afspraken zijn gemaakt over het tijdstip van de implementatie van de besparende maatregelen. De niet bij dit convenant aangesloten supermarkten zijn bezocht voor handhaving.

Bij verzorgingstehuizen is in 2011 een inventarisatie uitgevoerd naar de nog niet genomen besparende maatregelen. De instellingen kregen dan zelf de mogelijkheid om de implementatie van deze maatregelen in een plan van aanpak te verwerken die aansluiten op hun eigen investeringscyclus, uiteraard wel binnen redelijke termijnen. Alle zorginstellingen hebben dit plan opgesteld in 2012 vindt controle plaats of de maatregelen daadwerkelijk zijn doorgevoerd.

Resultaten van dit project worden vanaf 2012 zichtbaar.

2.4 Advisering provinciale inrichtingen

- Door gewijzigde Europese regelgeving zijn in 2011 17 afvalinrichtingen terug overgedragen aan de provincie.
- Voor 24 bedrijven in Nijmegen is de provincie het bevoegd gezag voor het afgeven van de omgevingsvergunning.

Nijmegen werkt op het vlak van milieuvergunningen nauw samen met de provincie Gelderland. Zo ontvangt de gemeente alle stukken over de vergunningverlening aan Nijmeegse bedrijven, die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen.

Per 1 januari 2011 is er sprake van een gewijzigde bevoegdheidsverdeling als gevolg van het in werking treden van de 2e fase, 2e tranche van het Activiteitenbesluit en wijzigingen in het Besluit Omgevingsrecht.

Met het inwerkingtreden van de Wabo waren de gemeenten voor een groot deel het bevoegd gezag geworden voor de afvalbedrijven. Door de wijzigingen is de provincie weer bevoegd gezag geworden.

Per 1 januari 2011 is de provincie bevoegd gezag voor 24 bedrijven in Nijmegen. Voor 11 voormalig provinciale bedrijven waarvoor Nijmegen nu bevoegd gezag is, dient de provincie een verklaring van geen bedenkingen af te geven.

Geluidzone Nijmegen-West en Weurt

De meeste provinciale bedrijven liggen op het industrieterrein Nijmegen-West en Weurt. Bij vergunningverlening toetst het bevoegde gezag aan de

geluidzonering van het terrein. In 2009 is de geluidzone voor het industrieterrein gedeeltelijk aangepast waardoor vergunningverlening vanwege geluidaspecten niet zonder meer geblokkeerd is. De provincie heeft een vergunning voor een bedrijf op dat industrieterrein verleend, terwijl deze volgens de gemeente Nijmegen niet in het geluidzonebeleid past. In 2010 is hierover een proefprocedure gestart om de juridische hardheid van het zonebeleid te bepalen. Inmiddels heeft de Raad van State uitgesproken dat een zonebeheerplan geen toetsingsgrond is voor het verlenen van een vergunning. Dat betekent dat wij het zonebeheerplan gebruiken voor het verdelen van geluidruimte in overleg met bedrijven.

2.5 Externe veiligheid

- Externe veiligheid speelt bij de opslag, het gebruik en het vervoer van gevaarlijke stoffen en gassen, waaronder ook verkooppunten van vuurwerk.
- Nijmegen telt in 2011 nog drie bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen.
- Nijmegen is gestart met het opstellen van een lokaal extern veiligheidsbeleid: aparte veiligheidsniveaus per gebiedstype (wonen, industrie en buitengebied).
- Geen overtredingen bij opslag en verkoop van vuurwerk in 2010.

Externe veiligheid is een belangrijk onderwerp in het vierde Nationale Milieubeleidsplan, dat op gemeentelijk niveau om uitwerking vraagt. Het gaat om risico's door bijvoorbeeld bedrijven en goederentransport, zoals ontploffingen en het vrijkomen van gas.

Besluit risico's zware ongevallen (Brzo)

Nijmegen kende in 2011 drie bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (zie tabel 2.2). Eén bedrijf valt onder het bevoegd gezag van de provincie Gelderland. De overige twee onder het bevoegd gezag van de gemeente Nijmegen.

Tabel 2.2: Aantal risicobedrijven in Nijmegen

Soort risicobedrijf	2008	2009	2010	2011
- BRZO-bedrijven	4	4	4	3
- Bedrijven met grote ammoniak koelinstallaties	3	3	3	3
- LPG-tankstations	11	11	11	11
- Verkooppunten consumentenvuurwerk	13	13	13	13
- Overige bedrijven met extern risico	4	4	4	4
Totaal	35	35	35	34

De bedrijven en het transport waarbij in Nijmegen aspecten van externe veiligheid aanwezig zijn, zijn te vinden op de risicokaart van Gelderland (www.gelderland.nl/kaarten en

cijfers/veiligheid). De gemeente Nijmegen stelt risiconormen op en controleert deze normen.

In 2011 heeft de gemeente haar jaarlijkse inspectieronde gehouden bij twee Nijmeegse Brzo-bedrijven onder haar eigen bevoegd gezag.

Bij de inspecties is vooral gekeken naar de manier waarop de maatregelen worden vastgesteld, of de juiste maatregelen zijn genomen, of de maatregelen aanwezig zijn en of de maatregelen doen wat ze moeten doen.

De bedrijven konden niet volledig aantonen dat de gekozen maatregelen het gevaar van de installatie beheersen. Daarom zijn door de gemeente handhavingstrajecten ingezet.

Lokaal extern veiligheidsbeleid

De gemeente is gestart met het opstellen van een lokaal extern veiligheidsbeleid. Hierin wordt voor de verschillende type gebieden binnen de gemeente (woongebieden, industrieterreinen en buitengebied) het gewenste veiligheidsniveau opgenomen. De geformuleerde uitgangspunten zullen worden toegepast bij alle gemeentelijke activiteiten en ontwikkelingen waarbinnen externe veiligheid een rol speelt (vergunningverlening en handhaving, routing vervoer gevaarlijke stoffen, ruimtelijk beleid, rampenbestrijding en risicocommunicatie). Door allerhande ontwikkelingen op landelijk niveau zal het externe veiligheidsbeleid pas in 2012 kunnen worden vastgesteld.

Vuurwerkinrichtingen

In 2011 waren er binnen de gemeente Nijmegen dertien verkooppunten voor vuurwerk actief. Dit aantal is al enkele jaren stabiel. Ook de verhouding tussen vergunningplichtige inrichtingen (6 stuks), die meer dan 1000 kg mogen opslaan, en meldingsplichtige inrichtingen (7 stuks), die gemaximeerd zijn op 1000 kg, is niet gewijzigd in 2011. Mogelijk zal dit laatste in 2012 veranderen omdat dat dan alle vuurwerkinrichtingen met een opslag tot 10.000 kg onder de meldingsplicht gaan vallen en geen van de 13 verkooppunten nog een vergunning nodig zal hebben.

Met betrekking tot de opslag en de verkoop van vuurwerk zijn in het jaar 2011 geen overtredingen geconstateerd.

2.6 Klachten

- Klachten worden geregistreerd in het milieuklachtenregistratiesysteem van de Provincie Gelderland.
- In 2011 zijn er in totaal 199 klachten geregistreerd, plus 362 klachten bij de meldkamer van de politie over geluidsoverlast van horecabedrijven.

Bedrijfsactiviteiten of gedragingen van bedrijven kunnen aanleiding geven tot klachten. Klachten worden geregistreerd in het milieuklachtenregistratiesysteem van de Provincie Gelderland. Het registratiesysteem is via internet ook toegankelijk voor burgers (milieuklacht.gelderland.nl)

In 2011 zijn er in totaal 199 klachten geregistreerd. Het betreft hier klachten van geluidsoverlast en stankhinder van bedrijven. Waar mogelijk wordt direct geprobeerd de oorzaak van de klacht te achterhalen en weg te nemen. In de meeste gevallen is de veroorzaker te achterhalen, maar soms is dit niet mogelijk.

Daarnaast zijn er in 2011 bij de meldkamer van de politie nog 362 klachten ingediend over geluidsoverlast van horecabedrijven. Deze klachten worden door de politie afgehandeld en bij constatering van geluidsoverlast worden horecabedrijven in het stappenplan handhaving horecabedrijven geplaatst. Bij vervolgmeldingen wordt het geluid gemeten en, indien sprake is van overtredingen, worden bestuurlijke maatregelen getroffen (dwangsommen of, als de overtredingen blijven voortduren, tijdelijke inbeslagname van muziekapparatuur). Het aantal klachten is vergelijkbaar met 2010 (335).

3. Bodem

- Bodemtaken zijn verbreed: beleid en uitvoering let meer op samenhang met (grond)water en klimaat.
- Internetsite Milieuatlas biedt burgers en belanghebbenden voortaan ook gegevens over bodemsamenstelling, grondwaterstanden en grondwateronttrekkingen.
- In Nijmegen zijn 36 potentiële spoedlocaties, waarvan dertien uiterlijk 2015 beheersbaar moeten zijn vanwege humane risico's.
- Na interviews en ambitievaststelling is opdracht gegeven voor het maken van een handboek Onergrond.

3.1 Bodemtaken

- Bodemtaken zijn verbreed: beleid en uitvoering let meer op samenhang met (grond)water en klimaat.
- Gegevens over bodemsamenstelling, grondwaterstanden en grondwateronttrekkingen vanaf 2010 voor burgers en belanghebbenden toegankelijk via internetsite Milieuatlas.

Op 10 juli 2009 werd het convenant bodem ondertekend. Rijk en provincies spreken hierin af extra geld te steken in de aanpak van bodemverontreiniging. Het kabinet stelt tot en met 2015 660 miljoen euro beschikbaar voor het saneren van ernstig verontreinigde grond op de meest urgente locaties in Nederland.

Via het convenant is tevens de aandacht van het bodembeleid verbreed naar de ondergrond. Er is namelijk een samenhang tussen (grond)water, bodem en energie (bijvoorbeeld koude-warmte-opslag). Verder maakt een gezonde bodem en water het mogelijk dat er voedsel wordt verbouwd, gewoond, gewerkt en genoten kan worden van een goede leefomgeving. Om die reden komt zal de Wet bodembescherming worden opgenomen door de Omgevingswet. Dan moet er naast de chemische kwaliteit van de bodem ook rekening gehouden worden met de intrinsieke waarde van de bodem.

In 2011 is op grond van het Convenant intensiever samengewerkt met de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling om een duurzame stad te krijgen. In 2011 heeft Bodem en water een aantal sessies bijgewoond om te werken aan de nieuwe structuurvisie voor de stad. Daarnaast zijn er interviews gehouden met andere afdelingen binnen de directie om te weten welke vragen zij hebben over dit thema en is er daarna een opdracht gegeven voor het Handboek Ondergrond waarin de bodemambities zijn opgenomen. Ook is er een Masterplan Koude Warmte Opslag voor het centrum en Spoorzone gemaakt. Zodra de

ontwikkelingen in de spoorzone worden hervat, kan van dit Masterplan gebruik worden gemaakt. Bodem en Water zijn daarnaast volop betrokken geweest bij grootstedelijke ontwikkelingen zoals de aanleg van de nieuwe brug, de teruglegging van de dijk om ruimte voor de Waal te maken en de gebiedsontwikkeling rond Heumensoord en het complex universiteit/ziekenhuis/Hogeschoolen. Bij al deze projecten wordt meer en meer gelet op de samenhang met het thema klimaatverandering en CO2-neutraliteit.

Het bodeminformatiesysteem en Milieuatlas

Alle gegevens uit bodemonderzoeken worden opgeslagen in het bodeminformatiesysteem. Via de zogenaamde 'Milieuatlas' hebben burgers en belanghebbenden, zoals makelaars, toegang tot deze gegevens en kunnen ze hier zelf via internet bodeminformatie opzoeken. In 2011 is de Milieuatlas uitgebreid met kaarten van de ondergrond waaronder bodemsamenstelling (bijvoorbeeld zand en klei), grondwaterstanden en grondwateronttrekkingen (waaronder drinkwater en koude-warmte-opslag).

De Milieuatlas op internet is in 2011 wederom goed bezocht.

De Milieuatlas is bereikbaar op:

<http://www.nijmegen.nl/imap/milieu-atlas.html>. Alle bodemrapportages zijn te downloaden via deze site.

Overzicht en verdeling naar onderwerp van binnengekomen rapporten

	2007	2008	2009	2010	2011
Verkennd bodemonderzoek	164	257	142	174	97
Nader bodemonderzoek	50	50	24	29	22
Evaluatierapport	25	18	21	20	20
Saneringsplan	22	11	9	15	19
Grondwatermonitoring	12	35	5	7	2
Nulsituatie onderzoek	7	5	10	7	2
Historische onderzoeken ISV					
Totaal	280	376	206	254	162

Opmerking bij tabel: Een rapport telt mee zodra hij wordt genummerd in het bodeminformatiesysteem. Zo kunnen rapporten van oudere datum in een volgend jaar worden meegeteld. De aantallen in de tabel geven een trend weer en niet een absoluut aantal behandelde of beoordeelde rapporten in een specifiek jaar.

3.2 Bodemsanering

- In Nijmegen zijn 7 spoedlocaties op basis van verspreidingsrisico's waarvan sanering nog niet is gestart. Er zijn geen humane of ecologische spoedlocaties waarvan de bodemsanering nog moet starten.

Op basis van het convenant bodem moeten in 2015 alle ernstige, humane-spoedeisende gevallen van bodemverontreiniging beheersbaar zijn. Eind december 2010 heeft de gemeente een lijst opgesteld van alle spoedeisende locaties in Nijmegen met ernstige bodemverontreiniging. Eind 2011 is de stand dat op 7 spoedlocaties op basis van verspreidingsrisico's waarvan sanering nog niet is gestart. Er zijn geen humane of ecologische spoedlocaties waarvan de bodemsanering nog moet starten. Omdat er geen humane spoedlocatie aanwezig zijn in Nijmegen waar de bodemsanering nog moet starten is voldaan aan het convenant om eind 2015 de locaties met humane risico's beheerst dan wel gesaneerd te hebben. De locaties met verspreidingsrisico's worden nu, maar ook nog na 2015 aangepakt.

Beschikkingen

In 2011 zijn verschillende meldingen van bodemverontreiniging of -sanering en evaluatieverslagen in behandeling genomen. De toetsing vindt plaats vanuit het, gezamenlijk met de Provincie Gelderland en de gemeente Arnhem opgestelde, bodemsaneringsbeleid. Meer hierover is te vinden in de 'Wegwijzer in bodemland' op www.nijmegen.nl. Ook in 2011 zijn veel Busmeldingen (Besluit Uniforme Saneringen) behandeld omdat er veel kabels en leidingen werden gelegd in verontreinigde grond.

Aantal afgegeven beschikkingen en behandelingen in 2011 van rapportages m.b.t. saneringslocaties

Omschrijving	Aantallen Wbb	Aantallen ISV	Aantallen SEB
Beschikt ernstig, spoedeisend	0	0	0
Beschikt ernstig niet spoedeisend	0	0	2
beschikking op saneringsplan	1	0	4
beschikking op evaluatierapport	0	0	2
beschikking op nazorgplan	0	0	0
Nieuwe gevallen (geen beschikking)	1	0	0
BUS melding (geen beschikking)	0	4	8
beschikking op BUS evaluatieverslagen	0	1	5

SEB = sanering in eigen beheer;

ISV/VINAC = sanering in kader van stedelijke vernieuwing;

Wbb = sanering in kader van Wet bodembescherming, door de gemeente geïnitieerd;

BUS = Besluit Uniforme Saneringen;

Grondwaterbescherming

In 2011 zijn alle grootschalige grondwaterverontreinigingen in kaart gebracht. Met een grondwatermodelleingsprogramma is met verschillende scenario's bekeken waar deze verontreiniging zich heen verplaatsen over 30, 60 en 100 jaar. Dit inzicht is nodig om de afweging te maken of gebiedsgericht grondwaterbeheer in Nijmegen nodig of noodzakelijk is.

Kwaliteit

Gemeente Nijmegen is een van deelnemers van het project Kwaliteitsimpuls (Platform Overheid en Kwaliteit Bodembeheer). Dit project is de uitwerking van het vastgestelde kabinetsstandpunt dat stelt dat de bevoegde overheden gezamenlijk kwaliteitseisen vaststellen voor het uitvoeren van hun Wet Bodembescherming taken en dat zij tevens ervoor zorgen dat getoetst wordt of deze ook worden nageleefd. In het SIKB normblad 8002 zijn de eisen aan gemeenten wat betreft de bodemtaken opgenomen. Wij hebben dit normblad geïmplementeerd met een digitaal handboek, procedure beschrijvingen, checklisten, standaard documenten en interne audits. Het kwaliteitssysteem wordt jaarlijks beoordeeld door het SIKB en als goed geclassificeerd.

3.3 Gronduitwisseling en handhaving

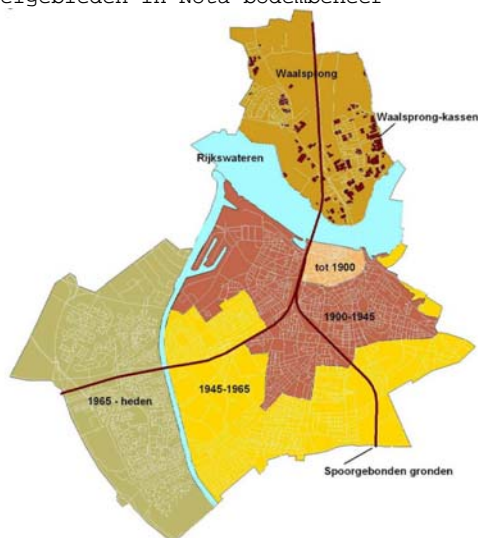
- Geactualiseerde Nota bodembeheer regelt gronduitwisseling in Nijmegen.

Gronduitwisseling

Als vervolg op het Bouwstoffenbesluit is sinds juli 2008 het landelijke Besluit bodemkwaliteit van kracht. Dit besluit regelt grondverplaatsingen om te voorkomen dat verkeerde grond wordt toegepast. Grondverzet moet vooraf aangemeld worden via een landelijk meldpunt.

Nijmegen heeft eind 2010 de Nota bodembeheer vastgesteld. Hiermee voldoet Nijmegen aan de algemene regels van het landelijke besluit, maar geeft het zichzelf meer vrijheid om in te spelen op de Nijmeegse situatie. Bijgevoegd figuur geeft de nieuwe deelgebieden voor grondverplaatsingen in de Nota bodembeheer.

Deelgebieden in Nota bodembeheer

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de meldingen in 2011 in kader van het Besluit Bodemkwaliteit. In de tabel is een extra kolom opgenomen voor het project Stadsbrug. Deze is in 2011 van start gegaan en wordt bij handhaving apart geregistreerd vanwege de grote hoeveelheden aan grond die in dit project worden toegepast.

Meldingen gronduitwisseling in kader van Besluit bodemkwaliteit

	2008	2009	2010	2011	2011 stadsbrug
Aantal meldingen	5	20	40	47	39
Hoeveelheid (in tonnen)	± 2.100	± 19.809	84.598	395.083	291.098

Handhaving

Bij handhaving moet worden gedacht aan controles bij grondverzet in de stad en aan het bezoeken van saneringslocaties. Voordat een besluit over een saneringsplan wordt genomen, kijkt de handhaver of de voorschriften wel controleerbaar zijn; dit heet de handhaafbaarheidstoets.

Aantallen handhavingactiviteiten

	2007	2008	2009	2010	2011
Signaaltoezicht (klachten/constateringen in veld)	15	47	28	19	14
Toezicht op meldingen actief bodembeheer	21	9	5	2	7
Toezicht op meldingen besluit		5	13	24	50

bodemkwaliteit					
Integrale transportcontroles		3	10	6	2
Handhaafbaarheidstoets saneringsplan	5	8	4	8	5
Handhaafbaarheidstoets BUS meldingen		2	13	6	15
Gecontroleerde saneringslocaties	12	19	16	8	11

4. Lucht

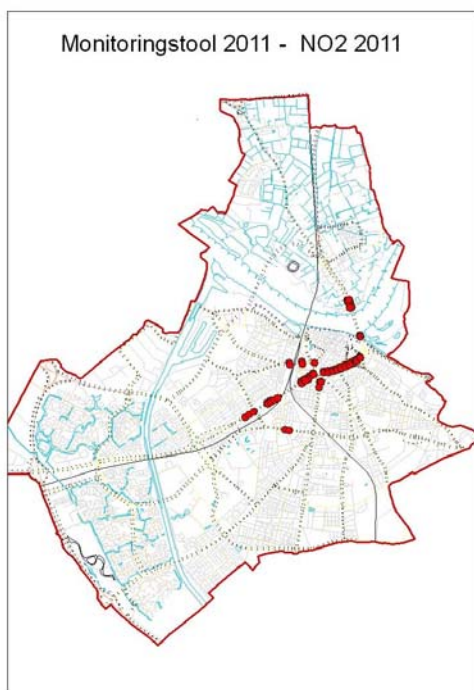
- In Nijmegen is alleen sprake van normoverschrijding voor stikstofdioxide. Dit is een landelijk beeld.
- Uitvoeringsprogramma beschrijft luchtmaatregelen tot en met 2014.
- Nijmegen zet in op schonere brandstoffen.
- Betere luchtkwaliteit door stadsbussen op aardgas.
- Betere verkeersdoorstroming op Prins Mauritssingel door dynamisch verkeersmanagement.
- Milieuprogramma Nijmegen-West Weurt heeft geleid tot verbeterde milieusituatie en innovatieve projecten op gebied van vervoersmanagement en energie.

4.1 Uitvoeringsprogramma 2010-2014

- In Nijmegen alleen nog normoverschrijding voor stikstofdioxide. Dit is een landelijk beeld.
- Uitvoeringsprogramma beschrijft luchtmaatregelen tot en met 2014.

Naar schatting een paar duizend mensen overlijden jaarlijks in Nederland vervroegd door slechte luchtkwaliteit. In de Wet milieubeheer staan kwaliteitsnormen voor zes stoffen die luchtverontreiniging veroorzaken. Voor vier van deze stoffen

(benzeen, koolmonoxide, zwaveldioxide en lood) zijn in Nijmegen geen overschrijdingen te verwachten. Uit de landelijke monitoringstool (VROM; 2011) blijkt dat in Nijmegen alleen nog de norm voor stikstofdioxide wordt overschreden (zie afbeelding). Dit is een landelijk beeld. De norm voor fijn stof wordt in Nijmegen niet meer overschreden. Vanwege de overschrijding voor stikstofdioxide is in januari 2010 voor de jaren t/m 2014 een nieuw uitvoeringsprogramma vastgesteld met maatregelen die zorgen voor

terugdringing van deze overschrijding.

4.2 Activiteiten

- Schone brandstoffen speerpunt bij bestrijding luchtverontreiniging.
- Aanvraag extra NSL-gelden voor schone scheepvaart.
- Subsidieregeling stimuleert taxi's op aardgas.
- Dynamisch verkeersmanagement moet zorgen voor betere doorstroming op Prins Mauritsingel.

Een belangrijke bron van luchtvervuiling is verkeer. Daarom zet Nijmegen in op schonere brandstoffen en betere doorstroming van het verkeer. Daarnaast zijn in 2011 alle bestemmingsplannen getoetst op luchtregelgeving.

De Gemeente Nijmegen heeft eind 2011 1 miljoen Euro extra middelen aangevraagd uit NSL-gelden om in samenwerking met provincie en stadsregio aan projecten te besteden op het snijvlak van luchtkwaliteit, mobiliteit en economie. Het gaat vooral om schone scheepvaart (schonere motoren, nabehandeling van uitstoot en aanleggen van walstroom), een extra P+R voorziening, verduurzaming van bouwlogistiek en het promoten van het bestaande lespakket luchtkwaliteit voor bovenbouw Havo/Vwo. De projecten moeten medio 2014 uitgevoerd zijn. Het rijk geeft naar verwachting in april 2012 schriftelijke toezegging van de subsidie.

Schone brandstoffen

Schone brandstoffen zorgen voor minder uitstoot van schadelijke stoffen. In 2011 zijn onder andere de volgende resultaten geboekt:

- Gemeentelijke voertuigen schakelen over naar groengas als zij vervangen moeten worden. In 2011 zijn 22 voertuigen op groengas gaan rijden. In totaal rijden er nu 40 gemeentelijke voertuigen op groengas.
- Schoner openbaarvervoer: de stadbussen rijden al vanaf 2010 op aardgas. In 2011 hebben we bereikt dat vanaf 2013 ook de regiobussen op gas gaan rijden. Daarnaast is voorgeschreven dat er op groengas gereden gaat worden. Daarmee wordt naast verbetering van de luchtkwaliteit ook bijgedragen aan de klimaatdoelstelling.
- Er komt een nieuw aardgasvulpunt aan de Industrieweg.
- De gemeente werkt samen met de Stadsregio aan een project om regionaal geproduceerd groengas te faciliteren voor de hele Stadsregio.
- De gemeente werkt samen met de Stadsregio en provincie Gelderland aan een project om eind 2013 1600 groengas voertuigen op de weg te hebben en 8 groengas vulpunten actief te hebben in de regio Arnhem Nijmegen.

- We verstrekken subsidie aan taxibedrijven om ze makkelijker te laten overstappen op rijden op aardgas. 5 Taxibedrijven hebben in 2011 van de regeling gebruik gemaakt. Daardoor rijden nu 13 taxivoertuigen op aardgas in de regio Nijmegen.
- Er zijn 4 openbare oplaadpunten voor elektrische auto's geplaatst. 2 Oplaadpunten in de parkeergarage Kelfkensbos en 2 in de parkeergarage Eiermarkt. Deze oplaadpunten werken op groene stroom en gebruikers kunnen hier via een pasje gratis gebruik van maken.
- De gemeente heeft samen met Stadsregio en provincie Gelderland meegewerkt aan een lobby om de geplande belastingverhoging op groengas uit te stellen. Door de lobby gaat de energielasting op groengas niet in 2 maar in 4 stappen omhoog tot €0,16. Daarnaast wordt de accijns verhoogd in 4 stappen van €12,50 i.p.v. 2 stappen van €25,-.
- Gemeente Nijmegen heeft met Stadsregio en provincie Gelderland gewerkt aan een aanvraag voor een subsidie uit de regeling Truck van de toekomst van het rijk. Deze subsidie (€500.000,-) is in 2011 verleend aan het consortium van transportbedrijf Cornelissen en BCTN uit Nijmegen en is bedoeld voor de aanschaf van vrachtwagens die op de brandstof LNG rijden.
- We hebben de Week van de Schone Voertuigen georganiseerd.

Betere verkeersdoorstroming

Betere doorstroming - minder stilstaand verkeer - zorgt voor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Een dynamisch verkeersmanagement op de Prins Mauritssingel (op elkaar afgestelde verkeerslichten, route-informatieborden, aansluiting op verkeerscentrale) moet daar zorgen voor een betere doorstroming. Het bestek voor dit dynamisch verkeersmanagement is opgesteld en is in uitvoering.

Groenfilters

Groenbeplanting helpt bij de bestrijding van luchtverontreiniging doordat het als een filter stofdeeltjes opvangt. Vanwege het beperkte effect van groenbeplanting bij luchtverontreiniging zijn in 2011 geen nieuwe groenmaatregelen uitgevoerd.

4.3. Nijmegen-West Weurt

• Succesvolle gezamenlijke aanpak door provincie, Beuningen en Nijmegen krijgt vervolg na 2010. • Milieusituatie en -beleving in Nijmegen-West Weurt is verbeterd, maar vooral geur blijft een aandachtspunt. • Milieuprogramma Nijmegen-West Weurt 2007-2010 kweekvijver voor innovatieve projecten op gebied van milieuvriendelijk transport en energie.

De leefomgeving in het gebied Nijmegen-West en Weurt staat onder druk door de gecombineerde aanwezigheid van de functies werken, wonen en verkeer. Daarnaast zorgen de ontwikkeling van het Waalfront, de komst van een tweede stadsbrug en ontzanding van de Beuningse Plas voor extra belasting. De gemeenten Nijmegen en Beuningen hebben met de provincie afspraken gemaakt om gezamenlijk de milieukwaliteit te verbeteren. De eerste samenwerkingsperiode liep eind 2010 af.

Na de afronding van het programma in 2010 is besloten om door te gaan bedrijven, bewoners- en milieuorganisaties te blijven informeren over de milieukwaliteit. Het Kronenburger Forum is in 2011 twee keer bijeen geweest en heeft er bij de provincie Gelderland, gemeente Nijmegen en gemeente Beuningen op aan gedrongen om het meetnet fijn stof, de website met 'realtime' informatie en de dialoog in de komende jaren voort te zetten. Het meetnet fijn stof wordt in standgehouden tot en met 2013, het jaar waarin de stadsbrug in gebruik wordt genomen.

Milieusituatie en beleving in Nijmegen-West Weurt

Berekeningen en metingen laten zien dat de luchtkwaliteit in Nijmegen-West en Weurt verder is verbeterd. Ondanks de toename van het verkeer is er een licht dalende trend te zien van fijn stof en stikstofdioxide (NO₂). Ook bewoners geven aan dat het beter gaat. De luchtkwaliteit werd beter en bewoners ervaren steeds minder geluids- en geuroverlast. Dit blijkt uit het onderzoek over 2011.

Geur blijft nog een aandachtspunt in de beleving van de mensen, ondanks de forse daling van het aantal klachten in de afgelopen jaren. Dat blijkt uit het recente leefbaarheidsonderzoek in Nijmegen-West/Weurt. Met name in de Biezen (Waterkwartier) en in Weurt blijft het percentage ernstig geurgehinderden hoger dan de doelstelling van 3%. Het onderwerp blijft dus op de agenda. De volgende maatregelen zorgden voor de verbetering van de geursituatie:

- Heinz heeft haar bedrijvigheid ter plaatse beëindigd;
- de pelsdierhouderijen werden eerder al beëindigd;
- het slachthuis heeft extra bedrijfsonderdelen aangesloten op een biofilter en werkt aan een nieuwe milieuvergunning.

Milieusamenwerking succesvol

Het bedrijventerrein TPN-West, dat oorspronkelijk bekend stond als probleemgebied, ontwikkelt zich nu tot een innovatiegebied op het vlak van milieuvriendelijke logistiek en energie. Deze samenwerking met alle betrokkenen heeft daarbij geïnspireerd tot diverse nieuwe projecten, die nu voortgaan met eigen financiering, dynamiek en eigenaar, zoals:

- vervoersmanagement (Combipakt, Groene Hub, LinX, CTN-kade);

- klimaatmaatregelen en milieu-innovaties (Milieuprijs, CO2-footprints bedrijven, biomassacentrale Electrabel)
- schone brandstoffen (rijden op LNG en groen gas, elektrisch rijden);
- verbeterde klachtenregistratie en -afhandeling.

5. Geluid

- Opstellen en handhaven van geluidsvoorschriften bij vergunningen en ruimtelijke plannen moeten overlast beperken.
- In 2011 zijn 40 woningen gesaneerd.

5.1 Uitvoering gemeentelijk geluidsbeleid

- Uitvoering geluidtaken via preventie (geluidsvoorschriften bij vergunningen en planvorming), controle/handhaving en sanering.
- Geluidszonering industrieterreinen goed voor omwonenden én bedrijven.
- In 2011 40 woningen van de saneringslijst afgevoerd, waarvan 8 via aanbrengen gevelisolatie.

Toenemend verkeer, burens, bouwactiviteiten, bedrijven en evenementen zorgen geregeld voor geluidsoverlast. Om geluidsoverlast te voorkomen en aan te pakken, heeft de gemeente de volgende taken:

- opstellen geluidsvoorschriften bij vergunningen en randvoorwaarden tijdens planvorming;
- controle en handhaving van geluidsvoorschriften;
- geluidsisolatie van woningen;
- In 2011 hebben we op grond van een wettelijke verplichting het omgevingslawaai voor de gehele gemeente in kaart gebracht.

Opstellen geluidsvoorschriften

De gemeente voert onderzoek uit en brengt advies uit voor geluidsvoorschriften in onder meer bestemmingsplannen, verkeersplannen, bouwvergunningen, milieuvergunningen en evenementen in de open lucht. Deze adviezen en voorschriften zijn bedoeld om vooraf onnodige geluidsoverlast te voorkomen en ervoor te zorgen dat wettelijke geluidsnormen niet worden overschreden.

In 2010 ging het om de volgende aantallen onderzoeken en adviezen.

Tabel: Aantallen geluidsonderzoeken en -adviezen.

Geluidsonderzoek en advisering	2007	2008	2009	2010	2011
Omgevingsvergunning (tot 1-10-2010 "Bouwvergunningen")	79	80	70	26	106*
Milieuvergunningen Wm	49	38	24	16	8
Evenementen in de open lucht	279	253	231	174	132
Bouwwerkzaamheden	13	15	27	10	21
Verkeersplannen	3	1	2	2	0
Hogere Waarde procedures			15	4	5
Festiviteitenregeling inrichtingen	8	21	26	20	17
Bestemmingsplannen	101	40	60	33	24

* per 1-10-2010 (WABO) is de registratuur vergaand geautomatiseerd, waardoor alle advies (ook zeer beperkte) worden geregistreerd. In 2011 zijn op 519 adviezen verzoeken 519 adviezen afgegeven. Hiervan zijn 413 adviesverzoeken beantwoord met "niet van toepassing". Dit resulteert in $519 - 413 = 106$ adviezen vergelijkbaar met het tellingsysteem uit voorgaande jaren.

Zonebeheer bedrijven

Speciale gevallen zijn de grote industrieterreinen. In gemeente Nijmegen zijn vier 'gezoneerde' industrieterreinen: De Grift (Waalprong), Nijmegen-West/Weurt, Winkelsteeg en betonindustrie De Hamer. Om deze terreinen ligt een geluidsgrens. Buiten deze grens mag slechts beperkt lawaai te horen zijn. Dit garandeert de leefbaarheid in de omliggende wijken en geeft economische zekerheid aan de bedrijven. Door 'zonebeheer' ziet de gemeente er op toe dat de geluidsgrenzen niet worden overschreden.

Controle en handhaving

Belangrijk is dat de geluidsvoorschriften en wettelijke geluidsnormen worden nageleefd. Controle en handhaving is hierbij van belang. Onderstaande tabel geeft een overzicht van geluidshandhavingsacties (alleen de acties waarbij bureau Geluid & Lucht betrokken was).

	2007	2008	2009	2010	2011
Handhaving APV vergunningen	24	22	13	27	52
Handhaving Vierdaagsefeesten	1	1	1	1	1
Handhaving Milieuvergunningen Wm	5	9	8	7	18

Geluidsisolatie

Woningen langs drukke wegen met te hoge geluidsbelasting worden geïsoleerd.

In 2011 zijn in totaal 40 woningen gesaneerd. Bij 8 van deze woningen zijn geluidswerende voorzieningen aangebracht. De overige 32 zijn van de saneringslijst afgevoerd, omdat de geluidsniveaus binnen de norm lagen of omdat de bewoners geen behoefte hadden aan gevelisolatie.

Gesaneerde woningen	2007	2008	2009	2010	2011
Met gevelisolatievoorzieningen	35	10	8	41	8
Zonder isolatievoorzieningen	10	18	20	14	32

6. Groen en ecologie

- Hoofdgroenstructuur en hoofdboomstructuur in Nijmegen vastgelegd in het groenplan *De Groene Draad* en het *Handboek Stadsbomen*.
- Groen wordt steeds meer ingezet om te proberen de gevolgen van de klimaatverandering te beperken. Europa draagt financieel hieraan bij via project Future Cities.

6.1 Groenbeleid

- Hoofdgroenstructuur en hoofdboomstructuur in Nijmegen vastgelegd in het groenplan *De Groene Draad* en het *Handboek Stadsbomen*.
- Groenbeleid helpt mee aan uitvoering klimaatbeleid: *Groene Allure Binnenstad Nijmegen* als een ideeënboek met een breed scala aan toepassingen van groen om aanpassing aan de klimaatverandering te realiseren.
- Groenaanpakplan Dukenburg richt zich op beheervriendelijke en kosteneffectieve inrichting van het groen in Dukenburg.

Nijmegen is een groene stad, gelegen in een afwisselend landschap. Het rivierengebied met de Waal en de uiterwaarden aan de ene zijde, aan de andere zijde de hoger gelegen bosgebieden op de stuwwalhellings. Deze ligging op een knooppunt van verschillende landschappen maakt Nijmegen zo uniek.

In het Groenplan *De Groene Draad - Kansen voor het Nijmeegse groen* en het *Handboek Stadsbomen - Het groene kapitaal van Nijmegen* is het gemeentelijk groenbeleid verwoord. In deze documenten is de hoofdgroenstructuur en de hoofdboomstructuur vastgelegd. Ontwikkelingen in deze hoofdstructuren zijn niet gewenst. Voor beide geldt het 'nee - tenzij' principe. Aantasting is alleen aanvaardbaar wanneer hier een groot maatschappelijk belang mee gediend is. In alle gevallen is een compensatie noodzakelijk. Dit kan door een kwantitatieve compensatie door elders vervangend groen aan te leggen, maar ook in de vorm van een kwalitatieve verbetering van het groen. In het Groenplan wordt het aanwezige groen beschreven en de groene ambities benoemd. Het is een sturingsinstrument en een leidraad voor toekomstige stedelijke ontwikkelingen. Met het *Handboek Stadsbomen* kan het bomenbestand op een duurzame wijze voor de toekomst behouden blijven en ontwikkeld worden.

De beschrijving en de ontwikkelingsmogelijkheden van het groen in de binnenstad is opgenomen in de *Groene Allure Binnenstad Nijmegen*. Dit is een ideeënboek met een breed scala aan toepassingen van groen om aanpassing aan de klimaatverandering te realiseren.

In 2010 heeft de gemeente het Groenaanpakplan Dukenburg vastgesteld en in uitvoering gebracht. In 2011 is het groen dicht bij de woningen in de wijken Meijhorst en Lankforst aangepakt. Het Groenaanpakplan is opgesteld in nauwe samenspraak met een klankbordgroep, waarin vertegenwoordigd waren De Zevensprong, IVN en geïnteresseerde bewoners. Ook de uitvoering gebeurt in samenspraak met de klankbordgroep.

In 2011 is gewerkt aan het opstellen van een groenvisie voor Lindenholt. Met bewoners is overlegd over de wensen die er leven en in samenwerking met kwaliteitsbeheer, wijkbeheer en stedenbouw is een plan geschreven over de toekomst van het groen. Voor de uitvoering is de komende 4 jaar extra budget beschikbaar.

In 2011 hebben wij gewerkt aan een evaluatie van de kapvergunning en aan de vereenvoudiging van de regelgeving ervan.

Ook hebben we in 2011 de monumentale en waardevolle gemeentelijke en particuliere bomen geïnventariseerd.

6.2 Groenprojecten

- Vergroening van de wijken Wolfskuil en Waterkwartier.
- Vergroening van de binnenstad
- Europa draagt via Future Cities financieel bij aan integratie van groen in klimaat- en duurzaamheidsbeleid.

Het behoud van en de verbetering aan het groen in Nijmegen gebeurt doorgaans via aparte projecten. Dit kunnen zelfstandige groenprojecten zijn, maar ook projecten die voortkomen uit woonmilieuverbetering of die 'meeliften' met andere projecten.

Groen wordt bovendien steeds meer ingezet om te proberen de gevolgen van de klimaatverandering te beperken.

In 2011 zijn ondermeer de volgende projecten uitgevoerd:

- Voor De Biezen en de Wolfskuil is samen met bewoners en de woningcorporaties Portaal en Talis een kansenkaart voor het groen gemaakt. Deze kansen zijn vertaald in projecten die de komende jaren uitgevoerd gaan worden. In het najaar van 2011 is het startsein gegeven voor de uitvoering door het aanplanten van een boom op de hoek Waterstraat - Biezenstraat en in de Wolfskuil op de hoek Graafseweg - Rozenstraat.

- In het kader van de Ooijpolder-projecten is de ecologische verbindingzone afgerond en de wandelroute langs het Romeins Aquaduct uitgezet.
- Na de eerste fase van het project Heiderijk in 2010, is een klankbordgroep opgericht die in 2011 tweemaal bijeen is geweest. In de klankbordgroep zijn alle belangengroepen vertegenwoordigd. Samen met de projectgroep worden de ontwikkelingen gevolgd en de beheermaatregelen getoetst. Afhankelijk van deze ontwikkelingen wordt een besluit genomen over eventueel vervolgfase in 2015.
- De 'Dag van het Park' (eind mei 2011) is in zeven parken georganiseerd: de Botanische Tuin Brakkenstein, het Augustijnenbos, de Limos, het Westerpark, Nocturnestraat Neerbosch Oost, Parkzoom Hatert, park de Rietgraaf en in de Educatieve Natuurtuin de Goffert.
- In Hatert is de aanleg van Parkzoom Hatert afgerond. Ook is verspreid over wijk geïnvesteerd in omvorming van groene plekken. Dit project is in het kader van het Actieplan Krachtwijken financieel ondersteund door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- In 2011 zijn drie nieuwe ommetjes ontwikkeld en drie fietsroutes gemaakt. Inmiddels zijn er 27 ommetjes en drie fietsroutes in Nijmegen.
- We hebben in 2011 verder gewerkt met Staatsbosbeheer aan de totstandkoming van een Natuurcentrum Grote Rivieren en realiseren in aansluiting een brug over het Meertje.
- Voor het park Zwembad Oost is een schetsontwerp met de bewoners gemaakt.
- In het kader van een provinciaal project rond het toeristisch aantrekkelijk en beleefbaar maken van de kolken langs de grote rivieren hebben we de Kolk van Van Elferen opgeknapt.

Groen en klimaat

De gemeente stimuleert de aanleg van groen op of aan gebouwen en in de wijken ook als onderdeel van het klimaatbeleid. Via het internationale project Future Cities wil Nijmegen met haar samenwerkingspartners, waaronder Arnhem, leren hoe groen in te zetten voor klimaat en een duurzame stedelijke inrichting. Europa draagt hieraan financieel bij. In 2011 is gewerkt aan het vergroenen van de Korenmarkt. Dit parkeerterrein is omgevormd tot een park. Voor verschillende hofjes in de binnenstad is in 2011 bekeken op welke wijze deze vergroend kunnen worden, zowel voor het beperken van hitte als voor het opvangen van regenwater. Door de universiteit van Kassel is in 2011 een hittekaart van Nijmegen gemaakt zodat we nu een beeld hebben van de kwetsbare gebieden ten tijde van een hittegolf. Deze informatie nemen we mee in het project Duurzame Stedelijke Ontwikkeling, één van de sporen van de Duurzaamheidsagenda waar in 2011 een start mee gemaakt is.

7. Water

- Afvalwaterakkoord regelt optimale inzameling, transport en zuivering van stedelijk afvalwater en hemelwater.
- In 2011 is 4,7 hectare verhard oppervlak afgekoppeld voor hemelwaterinfiltratie.
- Extra onderzoek uitgevoerd naar oorzaken grondwateroverlast bij burgers.

7.1 Waterbeleid

- Voor de inzameling, transport en zuivering van stedelijk afvalwater en hemelwater is eind 2010 een Afvalwaterakkoord met waterschap Rivierenland door het college vastgesteld.
- Het Waterservicepunt (WSP) en de website www.waterbewust.nl informeren over hemelwaterafkoppeling, het stedelijk waterbeheer en de aanleg van groendaken. Het WSP fungeert sinds 2009 ook als grondwaterloket.
- In 2011 is het Waterplan (2001) geëvalueerd en is gestart met de actualisatie van het waterplan om tot een gewenst maatregelenprogramma 2012-2015 te komen. Dat programma is input voor de evaluatie van het GRP (gepland in 2013)

Het waterbeleid van de gemeente Nijmegen is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2010-2016, het Waterplan 2001 (Nijmegen-Zuid) en Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong (2009).

Het waterplan voor Nijmegen-Zuid geeft vooral sturing aan het waterbeheer in de vijvers Dukenburg, Lindenholt en Neerbosch. In 2011 is dit waterplan geëvalueerd. Er is vastgesteld welke maatregelen zijn uitgevoerd en welke doelen bereikt zijn. We hebben besloten om het huidige waterplan te actualiseren en voor de resterende looptijd van het waterplan (tot 2015) een nieuw maatregelenprogramma te maken. Bij de evaluatie van het GRP (voorzien in 2013) zal bekeken worden of dit maatregelenprogramma financieel is te onderbouwen. Door de actualisatie van het Waterplan wordt het nieuwe beleid en wetgeving verankerd. Dit is deels al gebeurd bij de opstelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2016.

In 2011 hebben we een Afvalwaterakkoord met waterschap Rivierenland ondertekend. Dit akkoord regelt duurzame inzameling, transport en zuivering/verwerking van stedelijk afvalwater en hemelwater.

In 2011 hebben we aangegeven dat de gemeente Nijmegen openstaat voor samenwerking in de afvalwaterketen met de buurgemeenten, in lijn met het landelijke Bestuursakkoord Water dat in april 2011 is vastgesteld door o.a. de VNG. De

samenwerking in de afvalwaterketen wordt de komende jaren verder onderzocht en ingevuld.

Waterservicepunt en website

Het Waterservicepunt werkt als helpdesk en verzorgt een website (www.waterbewust.nl). Het servicepunt geeft actief informatie over afkoppeling van regenwater en over aanleg van groendaken. Ook is ze betrokken bij het stedelijk waterbeheer in Nijmegen en de participatie door bewoners bij de herinrichting van de vijvers. Sinds 2009 fungeert het Waterservicepunt ook als informatieloket voor grondwater.

7.2 Hemelwater

- In 2010 is 4,7 hectare oppervlak afgekoppeld, vooral bij herbouwprojecten.

We willen niet dat schoon hemelwater onnodig wordt vervuild door het via de vuilwaterriolering af te voeren. Daarom koppelen we de afvoer van afstromend hemelwater van verhard oppervlak af van de (gemengde) riolering. Het hemelwater dat in de grond zakt (infiltratie) vult de grondwaterstand aan en voorkomt bij piekbuien een te grote belasting van het rioolstelsel. Bij de nieuwbouwplannen wordt hier streng op gelet door het waterschap (watertoets). Uiteindelijk moet er een duurzaam watersysteem komen met grote waterbergingsplassen in de Landschapszone en singels in de wijken.

In 2011 zijn we doorgedaan met afkoppelen van regenwater bij rioolreconstructies, bij vervanging van wegen en bij autonome projecten. Dit wordt gecombineerd met het afkoppelen van daken van particulieren. Het in een vroeg stadium inschakelen van het Waterservicepunt blijkt hierbij nog steeds goed te werken. In 2011 is ongeveer 4,7 hectare verhard oppervlak actief van de riolering afgekoppeld.

Afkoppelopgave

De opgave voor het aantal van de (gemengde) riolering af te koppelen hectares verhard oppervlak is in 2008 verlaagd door de Optimalisatiestudie Afvalwater Systeem. Daarin is gekeken hoe op kostenefficiënte wijze de beoogde vermindering van de vuiluitwerp vanuit de gemeentelijke riolering bereikt kan worden. Daardoor zijn ook andere maatregelen dan het afkoppelen van verhard oppervlak beschouwd.

7.3 Stadswateren

Het beheer en onderhoud van de stadswateren van Nijmegen zijn in eerste instantie taken van het Waterschap Rivierenland. Maar de gemeente heeft hierin ook een taak. In 2011 hebben we diverse maatregelen uitgevoerd:

- De herinrichting van de kleine vijvers is ook wat betreft de aankleding van de oevers afgerond: Wollewei, vijvers in Malvert, Aldenhof, Weezenhof en sportpark Winkelsteeg.
- De herinrichting van de vijvers rondom het Mondialcollege in Lindenholt is afgerond.

Het beheer en onderhoud van de stadswateren van Nijmegen zijn in eerste instantie taken van het Waterschap Rivierenland. Maar de gemeente heeft hierin ook een taak.

Het verbeteren van de waterkwaliteit van de stadsvijvers in Nijmegen is een belangrijke doelstelling van de gemeente. Samen met het waterschap Rivierenland waren tot en met 2011 maatregelen geprogrammeerd die dienen voor het:

- wegwerken van achterstallig onderhoud (baggeren);
- realiseren van de waterkwantiteitsdoelen (bevorderen doorstroming en vergroten waterberging);
- realiseren van de waterkwaliteitsdoelen.

Gezond maken van de stadsvijvers

Voor het gezond maken van stadsvijvers aan weerszijden van het Maas-Waalkanaal liep het uitvoeringsprogramma 2008-2010. Het meten van de waterhoeveelheid en de waterkwaliteit loopt via de monitoring voor de periode 2010-2015. Hiervoor is samen met het waterschap een nieuw monitoringsplan gemaakt. Behalve het water worden de vijvers ook onderzocht op de aanwezigheid van vissen, amfibieën, libellen en planten.

Participatieprojecten

Bewoners speelden een grote rol in het maken van de ontwerpen voor de herinrichting van de vele vijvers in Dukenburg en Lindenholt. Harde kanten en steile oevers werden grotendeels vervangen door natuurvriendelijke oevers, waar planten en dieren een goed leefgebied krijgen.

In 2011 is de herinrichting van een aantal kleine vijvers definitief afgerond. Het gaat om de Wollewei, de vijvers in Malvert, Aldenhof, Weezenhof en sportpark Winkelsteeg. In 2011 is ook de herinrichting van de vijvers en poelen rondom het Mondialcollege in Lindenholt afgerond. Het ontwerp is gemaakt in samenspraak met de school en bewoners.

7.4 Grondwater

- In 2010 is de Wet gemeentelijke watertaken, waardoor de gemeente de zorgplicht voor het grondwater erbij kreeg, vervangen door de Waterwet.
- Het grondwaterloket dient als eerste aanspreekpunt voor burgers voor vragen over grondwater. Het loket is ondergebracht bij het al bestaande Waterservicepunt.
- Extra onderzoek naar oorzaken grondwateroverlast burgers.

Waterwetgeving en beleid

In 2010 is de Waterwet van kracht geworden, die de tijdelijke Wet gemeentelijke watertaken vervangt. Op grond van deze wetgeving hebben we sinds 2008 een zorgplicht voor het grondwater. Kern daarvan is: indien nodig moet de gemeente maatregelen in het openbare gebied treffen om blijvende nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Daarvoor moet de gemeente gebiedskennis opdoen en het eerste aanspreekpunt zijn voor de burger als die vragen hierover heeft. In 2009 is daarvoor een grondwaterloket opgezet, dat goed functioneert. Ook zijn er op nationaal, provinciaal en regionaal niveau (waterschap) nieuwe waterplannen opgesteld. Dit beleid zal geïmplementeerd worden door ons Waterplan te actualiseren. Met name voor het grondwaterbeleid is dit nodig.

Wateroverlast in huizen

Elke grondeigenaar moet zelf zorgen dat zijn woning (en zijn kelder als deze als verblijfsruimte wordt gebruikt) waterdicht is. Bij een te hoge grondwaterstand moet de bewoner dus bijvoorbeeld zelf pompen.

In 2009 is een enquête gehouden, die in beeld moet brengen wat de bewoners ervaren aan wateroverlast. De resultaten van deze onderzoeken zijn in 2010 besproken met de wijkplatforms en de woningcorporaties. Naast dit belevingsonderzoek onder burgers, loopt ook technisch onderzoek naar de mogelijke oorzaken van wateroverlast. Eerder uitgevoerd onderzoek naar de bodemgesteldheid en de grondwaterstand leverde onvoldoende uitsluitsel op. In 2011 is een aanvullend technisch onderzoek gestart dat kijkt naar de mogelijke invloed van hemelwater. Dit onderzoek is uitgebreid en loopt nog door tot in 2012.

PERSBERICHT

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

Telefoon (024) 329 23 80
Piket (024) 329 25 85
(buiten kantooruren)
E-mail persvoorlichting@nijmegen.nl

Datum Nummer persbericht
22 mei 2012 120522L

Milieujaarverslag 2011

Nijmegen neemt haar lokale verantwoordelijkheid in het klimaat- en energievraagstuk en ziet duurzaamheid als een kans voor lokale economische groei. Een transitie naar het gebruik van duurzame energie is noodzakelijk, omdat fossiele brandstoffen opraken en energie- en brandstofprijzen verder zullen stijgen. Dit heeft invloed op de financiële situatie en mobiliteit van inwoners en bedrijven. Het milieujaarverslag beschrijft de maatregelen die de gemeente in 2011 heeft genomen in de uitvoering van de Duurzaamheidsagenda 2011-2015.

In de Duurzaamheidsagenda stelt de gemeente Nijmegen zich tot doel een energieneutrale stad te willen zijn in 2045 en zelf een klimaatneutrale organisatie te hebben in 2015. Het volledige Milieujaarverslag 2011 staat op www.milieujaarverslagnijmegen.nl. Een greep hieruit:

Energieverbruik

Het totale stedelijke energieverbruik (gas en elektra) van burgers en bedrijven is tussen de nulmeting in 2008 en eind 2011 met 0,5% gedaald. Het totale energieverbruik door huishoudens is in dezelfde periode met 3,9% afgenomen. Vooral in het gasverbruik van huishoudens is een doorzettende dalende trend zichtbaar: dat nam af met 5%, meer dan het landelijke gemiddelde. Het elektriciteitsverbruik van huishoudens is, na een daling in 2010, in 2011 weer licht toegenomen. Het totale energieverbruik van bedrijven is 0,6% gedaald (zowel gas als elektra).

Nijmeegs Energie Convenant

In 2011 is het Nijmeegs Energie Convenant afgerond. De gezamenlijke doelstelling van de deelnemende bedrijven om drie jaar lang 3% CO2 per jaar te besparen is gehaald. De partijen verminderden de CO2-uitstoot zelfs met 905.121 ton, in plaats van de afgesproken 356.028 ton. Een aantal partijen wil in 2012 een vervolg geven aan het Nijmeegs Energieconvenant. De gemeente Nijmegen zal hierin ook gaan participeren als partner, maar niet meer als trekker.

Supermarkten /zorginstellingen

De handhaving op het nemen van energiebesparende maatregelen heeft in 2011 branchegewijs plaatsgevonden. De meeste supermarkten hebben de noodzakelijke maatregelen genomen, zoals afdekken van de koelingen. In 2011 is de gemeente ook gestart met controles van zorginstellingen (met uitzondering van de ziekenhuizen). Bij 29 instellingen bleek dat nog zo'n 200 besparende maatregelen genomen kunnen worden.

Woningen

Woningcorporaties hebben o.a. met een gemeentelijke bijdrage geïnvesteerd in het energiezuiniger maken van woningen. Ongeveer 17% van de corporatiewoningen heeft eind 2011 het energielabel A of B. Dankzij een gemeentelijke bijdrage zijn 435 huurwoningen

Vervolgvel
1

energiezuiniger geworden. Zo zijn bijvoorbeeld in Heseveld 180 woningen van energielabel F naar D of C gegaan, gingen 90 woningen in Zwanenveld naar label A en zijn in Hatert 1.700 zonnepanelen geplaatst.

Bovendien is in oktober 2011 een premiereregeling gestart voor een breed pakket van energiebesparende maatregelen voor particuliere woningeigenaren. In 2011 hebben 82 woningeigenaren hiervan gebruik gemaakt. De premiereregeling volgde de succesvolle Zonnekrachtsubsidie op, maar kan voor meer doelen worden ingezet dan voor zonne-energie.

Duurzame mobiliteit & luchtkwaliteit

Door de nieuwe OV-concessie Arnhem-Nijmegen gaan vanaf 2013 225 bussen op groen gas rijden. Deze bussen worden een aanjager voor groen gas in de regio. ARN gaat mede hierom groen gas produceren van lokaal ingezameld GFT-afval, via een vergistingsinstallatie. De Nijmeegse stadsbussen rijden vanaf 2010 al op aardgas.

Ook in andere sectoren zet de gemeente Nijmegen zich in om voertuigen te laten rijden op schonere en duurzame brandstoffen. In 2011 zijn de volgende resultaten geboekt:

- De gemeente heeft de venstertijden in het centrum verruimd voor schone voertuigen. Zij mogen 's avonds tussen 18.00 en 23.00 uur de binnenstad bevoorraden.
- Als gemeentelijke voertuigen vervangen moeten worden, wordt gekozen voor voertuigen op groengas. In 2011 zijn 22 voertuigen op groengas gaan rijden. In totaal rijden er nu 40 gemeentelijke voertuigen op groengas.
- Er is gewerkt aan een tweede aardgasvulpunt aan de Industrieweg (dat in 2012 is geopend).
- De gemeente heeft subsidie verstrekt aan 5 taxibedrijven om over te stappen op aardgas. Inmiddels rijden er 13 taxi's op aardgas.
- De gemeente heeft 4 openbare oplaadpunten voor elektrische auto's geplaatst.